

opinió | XAVIER SERRA I BESALÚ. Professor de filosofia a l'IES Illa de Rodes de Roses (fserra@catalonia.net)

Crisi en participació política. I si ho féssim millor?

L'autor parteix de la crítica al sistema de partits per proposar una fórmula nova, unes llistes completament obertes

La nostra societat civil necessita solucions operatives i fàcils d'entendre: només la gent del carrer –no pas les estructures dels partits– som prou lliures per recuperar una gestió correcta de les coses públiques, les que són de tots. El debat és obert, especialment ara que ens estan escrivint la nova llei electoral catalana.

El 86,7 per cent dels catalans, o bé només el 58,8 per cent (si els convé), estan «insatisfets políticament». La primera dada seria «conjuntural» i la segona, «estructural» (més estable, per entendre'ns). Els qui paren més atenció a aquestes dades són els polítics, ja que –dels diferents estudis d'opinió– en depèn fins i tot el propi futur (també econòmic). He descobert el Centre d'Estudis d'Opinió (CEO), l'òrgan governamental que –des del 2005– informa sobre intenció de vot, valoració de partits i líders, etc. El poden trobar vostès mateixos a <http://ceo.gencat.cat>. Rellegint les dades de més amunt, tenim un esglai quan entenem que poc més del 13 per cent de la gent del país està, ara per ara, satisfeta en política (respecte als qui estan insatisfets hi ha més de 72 punts de distància). Per tant, algú s'ho ha de fer mirar, això. Són dades fredes, de l'informe del CEO amb data de 16 de juny. A més, vostè i jo, ho estem, de satisfets? Oi que no? La immensa majoria de la gent de Catalunya intuïm que cal «una política millor», com proposa com a lema un grup acabat

de crear a Facebook (el 105143427077). Un dels punts clau és la nova llei electoral catalana, que ens estan *cuinant* al Parlament. Ara els diaris en van plens, però –malauradament– els qui manen ja saben molt bé el que els cal. El que interessa als superpartits són canvis mínims: per exemple, al PSC ja li aniria bé allò senzill de «cada català, un vot, i qui en sumi més, que mani, i que mani molt», mentre que els nacionalistes *doc* preferien que es fes cas més aviat de la complexitat de la nostra geografia humana, el territori on viu la nostra gent. Per tant, cal tenir ull viu en relació amb la nova llei: qui la redacta?, segons quines directrius?

Parin atenció, si els plau, perquè fins i tot algunes recollides de signatures recents, certament molt ben difoses mediàticament, potser porten trampa. Parlen de llistes obertes, però... dins d'un partit! Entenc que la democràcia moderna té un enemic gegantí i silenciós (que no és pas la dictadura, sinó molt subtil i igual de dolent): la partitocràcia, és a dir, la cessió dòcil de la gestió de tots els nostres béns públics a unes pseudoempreses que obtenen els guanys de dedicar-se oficialment a la política. Això és una enganyifa, però es presenta respectuosa amb els drets humans i les llibertats civils: esdevé inapel·lable. Cada quatre anys ens fan posar una papereta en una capsula transparent, i des d'aleshores els guanyadors gestionen els euros de tots, milers de llocs de treball, la ideologia i les subvencions dels centres de poder intel·lectuals i mediàtics. No els cal comptar gaire amb qui viu i treballa al país: de fet, poden riure-se'n, de les iniciatives legislatives populars (com hem vist amb la dels transgènics, recent-

ment), de les minories que no els toquen prou els nassos, etc. La partitocràcia allunya els electors de llurs representants, ja que l'intermediari, que és el partit, és opac, barra la relació directa ciutadà-diputat. La partitocràcia hauria de tenir els dies comptats.

“ La democràcia moderna té un enemic gegantí i silenciós: la partitocràcia, és a dir, la cessió dòcil de la gestió de tots els nostres béns públics a unes pseudoempreses

A la Grècia clàssica, l'assemblea de ciutadans governava la ciutat nomenant magistrats, dictant lleis i gestionant els assumptes de la polis. Era la democràcia d'aleshores: tots els qui hi tenien dret participaven directament en la política, representant-se a si mateixos i a ningú més. Això no és possible a les nacions modernes: hem de cedir temporalment la nostra sobirania als representants. Ho fem amb eleccions periòdiques (tot i que ara, amb l'e-democràcia, podria haver-hi altres mecanismes). El sistema d'elecció resulta clau tant per al repartiment del pastís del poder com per definir el tarannà en la gestió dels béns comuns. Dos sistemes electorals serien els límits: el proporcional (el nombre de representants l'adequem a la quantitat de vots rebuts) o el majoritari (en cada districte electoral s'escull el representant més votat). Cada mètode té uns certs avantatges

i inconvenients, algun de força evident. És típic del primer votat partits (marques) amb llistes tancades o aparentment mig obertes. Això perpetua unes estructures semiempresarials estucades amb ideologia mins: la partitocràcia. El segon sistema pot afavorir una relació més directa i personal entre electors i llur representant. Ara bé, en aquest cas resta un percentatge de gent (els votants que no han optat per la persona escollida) que es pot doldre d'haver perdut el vot o d'esdevenir infrarepresentat (una mena d'anul·lació de la minoria).

La filosofia política ha estat sempre molt complicada: Plató, Aristòtil, Maquiavel, Montesquieu, Locke i tants d'altres ens en podrien parlar molt. Això ho estudiem també a l'escola, tant a educació per la ciutadania (ESO) com en certs apartats de filosofia (batxillerat). I si provéssim un sistema nou?: unes llistes completament obertes (no dins de la papereta del partit), amb circumscripcions petites d'un sol representant, fetes tenint en compte la realitat territorial i poblacional del país. Aquests representants poden ser o no d'un partit (mai goitaria negar-ne el valor, de les formacions polítiques), però amb uns certs compromisos: a) la consciència que representen el cent per cent de la circumscripció, tota la gent i no només la majoria que els ha votat; b) són responsables èticament i personalment de les seves decisions al Parlament (no són homes o dones de palla de cap secretari general de partit); c) han d'estar en contacte permanent amb la gent del país, persones amb idèntica dignitat. Les eines de comunicació digital, tot i la fractura que encara hi ha, ho poden facilitar molt.

I si una política millor fos possible?

opinió | JOSEP FAURA I PUJOL. De la Plataforma per una Vegueria Pròpia

El conseller Ausàs i el Penedès

Tots els indicis fan pensar que no es vol la vegueria Penedès

El conseller Ausàs està negociant les vegueries amb el vicepresident espanyol Chaves, i la llei electoral amb els altres partits, però el mapa de les demarcacions electorals o vegueries que apareix a la premsa reitera el nombre set, com si aquesta xifra fos ja determinada per llei.

En tot aquest afer, el conseller Ausàs no ha fet mai esment del compromís contractat, per part d'ERC, de promoure la vegueria Penedès, la vuitena, tal com van fer al seu moment el seu consell executiu, Joan Puigcercós, Joan Ridaó, Miquel Carrillo i Marina Llansana. Aquest silenci s'amaga sota la declaració esbiaixada que el govern treballa a partir d'un consens intern en set vegueries, sense aclarir res més. Així s'ha pronunciat Ausàs en totes les declaracions, més enllà del que hagin dit, més o menys, dirigents del seu partit. En la mesura que és ell qui dona la

imatge, s'ha creat al Penedès una greu desconfiança sobre ERC.

És essencial per obtenir la vegueria la creació prèvia de l'Àmbit Funcional de Planificació Territorial del Penedès. Joaquim Nadal (PSC), conseller del Departament de Política Territorial, l'ha estat ajornant sistemàticament deixant de banda l'acord parlamentari del 5 de desembre del 2007. Cal dir que el juny del 2008 s'havia consensuat, entre ERC, CiU, PP i Ciutadans, una proposició de llei per a la creació de l'àmbit. Si s'hagués presentat, la situació actual seria radicalment diferent. Però ERC a última hora es va estar de «convèncer» pel seu compte el PSC. Es confirmava la sospita de la supeditació d'ERC a la línia política del PSC. Tanmateix, davant la pressió de la Plataforma per la Vegueria Pròpia, que empenyia ERC i ICV i, sobretot, de CiU de demanar comptes de l'aplicació de l'acord parlamentari del 2007, Joaquim Nadal va donar un calendari de creació de l'àmbit, que només començaria a posar-se en marxa el març del 2010. Mentrestant, el PSC tira endavant els plans parcials del

Camp de Tarragona, les comarques centrals i el metropolità. En tots ells es contempla el Penedès repartit en tres àmbits: el Baix Penedès, al Camp de Tarragona; l'Anoia, a les comarques centrals, i l'Alt Penedès i el Garraf, a l'àrea metropolitana. Aquests plans suposen una distribució de vies de comunicació, zones urba-

“ La cúpula del PSC rebutja la vegueria Penedès. Vol una llei electoral que afavoreixi una àrea metropolitana, encara més compacta i majoritària, on té el seu vot i pes polític. ERC es manté lligada...

nes i industrials i terrenys agrícoles segons les necessitats de Barcelona i Tarragona. Quan es promogui l'àmbit Pene-

dès, tot ja estarà planificat... Un àmbit «repartit» entre vegueries?

En quin tipus d'àmbit pensen PSC i ERC? Si la negociació d'Ausàs amb Chaves sobre les vegueries, i la llei electoral, per abans que s'acabi la legislatura, confirma el nombre set, què serà de l'àmbit Penedès entre tres vegueries i unes lleis estatals que traven la vegueria? Per això tot fa pensar, si no es desmenteix, que no es vol la vegueria; en tot cas, un àmbit rebaixat i políticament inútil.

De fet, la cúpula del PSC rebutja la vegueria Penedès. Vol una llei electoral que afavoreixi una àrea metropolitana, encara més compacta i majoritària, on té el seu vot i pes polític. ERC es manté lligada...

Els pactes poden acabar en llei, o no. Però en aquests moments, dins d'aquest context és urgent una declaració clara i explícita dels partits que hi estan a favor i que es dissipin el malentès i el desengany que s'està produint. Al Penedès, després d'haver dit tan clarament que volem l'àmbit i la vegueria, volem saber de qui ens podem fiar.